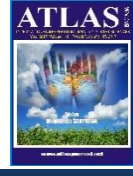

ATLAS INTERNATIONAL REFERRED JOURNAL ON SOCIAL SCIENCES

ISSN:2619-936X

Article Arrival Date: 12.03.2018

Published Date: 25.06.2018

2018 / June

Vol 4, Issue:9

Pp:274-289

Disciplines: Areas of Social Studies Sciences (Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences)

TÜRKİYE VE ALMANYA’NIN SOSYAL HİZMET POLİTİKALARININ KARŞILAŞTIRILMASI; “KORUNMAYA MUHTAÇ ÇOCUKLAR ÜZERİNDE BİR İNCELEME”

COMPARISON OF SOCIAL WELFARE POLICY OF TURKEY AND GERMANY; "AN
INVESTIGATION ON CHILDREN IN NEED OF PROTECTION"

Fadime KORKUT

Arş. Gör. Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, fkorkut@bingol.edu.tr

Mehmet Emin YAŞAR

Öğr. Gör. Bingöl Üniversitesi, Solhan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, meyasar@bingol.edu.tr

ÖZET

Türkiye’de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, toplumun korunmaya muhtaç kesimleri olan kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler için politika üretmek ve uygulamakla sorumlu olan en üst kurumdur. Buna karşılık olarak Almanya’da; Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı bulunmaktadır. Federasyon, eyalet ve belediyelerin bünyesindeki gençlik çalışmaları Alman Ulusal Komitesi’ne bağlıdır. Almanya’da dini cemaatlara, özellikle kiliselere bağış toplayabilme, eğitim kurumları ve yurtlar açma gibi geniş yetkiler verildiği görülmektedir. İslamiyet din olarak tanınmadığı için bu ayrıcalıkların dışında tutulmuştur.

Türkiye ile Almanya arasındaki evlat edinme şartları arasındaki en belirgin özellik, evli olmayanlar birlikte evlat edinemezler hükmüdür. Türkiye’de eşcinsel evlilik mümkün olmadığı gibi eşcinseller evlat edinemezler ve koruyucu aile olamazlar. Alman Medeni Kanunu evlilik birliğinin bir kadın ile bir erkek arasında kurulacağı prensibini kabul etmiş olmakla beraber alternatif bir yasa hazırlayarak bazı beraberlikleri “medeni birliktelik” adı altında tanıma yoluna gitmiştir.

Çalışmanın amacı, Türkiye ile Almanya’nın çocuk koruma politikalarının karşılaştırmak, farklı politika ve uygulamalardan doğan sorunların ortaya konularak çözüm stratejilerini tartışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Almanya, Sosyal Hizmet Politikaları

ABSTRACT

In Turkey, Ministry of Family and Social Policies is the highest institution, which is responsible for producing and implementing policies for the women, children, elders and people with disabilities, the groups that need to be protected. In Germany, instead, there is Ministry of Family, Elders, Women and Youth. Youth works within the federal, state and municipal boundaries depend on the German National Committee. In Germany, it is seen that religious communities, especially churches, have been given a wide range of powers such as collecting donations, opening educational institutions and dormitories. As not recognized as a religion, Islam is excluded from these privileges.

The most prominent feature between Germany and Turkey in terms of adoption is the provision that the unmarried parents cannot adopt in Turkey. Homosexuals can neither adopt nor become foster family as well as same sex marriage is not possible in Turkey. The German Civil Code confirm the principle that a marriage union should be established between a woman and a man, and also is going to endeavour to recognise certain unions under the name of "civil union" by preparing an alternative law.

The aim of this study is to compare with Germany's child protection policy of Turkey, to discuss problems arising from the implementation of different policies and put forward solutions strategies.

Keywords: Turkey, Germany, Social Services Policies

1. GİRİŞ

Toplumun genel yararını gözeten politikalar üretmek, örgütlenmeyi ve bu politikaların yürütülmesini sağlamak devletin en önemli varlık nedenlerinden biridir (Aktay, 2006, 8). Toplum ve devlet üstlendiği rolün bir gereği ve kendini koruma ihtiyacının refleksi ile çocukları korumak için gerekli gördüğü durumlarda aileye müdahale edebilmektedir (Koşar, 1992).

Sosyal hizmetler kavramı, gelişme düzeyi ve kurumsallaşma yönünden ülkeler arasında farklılıklar göstermekle birlikte temelde toplumun tüm kesimleri arasındaki farklılıkları ortadan kaldırmayı hedefler. Yardımlaşma, işbirliği ve dayanışma kavramları neredeyse insanlık tarihi kadar eskidir ancak toplumsal yapının sürekli gelişim ve değişim içinde olması beraberinde yeni sorunları ve bu sorunlar için yeni politikalar üretmeyi gerektirir. Bugün Almanya gibi köklü sosyal hizmet kurumları ve politikaları olan ülkelerin dahi uygulamada pek çok sorunla ve bileşkenle karşılaştıkları bilinmektedir. Özellikle göç ve beraberinde getirdiği kozmopolit yapı toplumu giderek daha çok kutuplaştırmakta, çekilen ekonomik sıkıntılar ailelerin parçalanmasına neden olmaktadır. Ahlaki ve kültürel değerlerin değişmesi, iletişim bozukluğu ve kuşaklararası farklılıklar, toplumsal sorunların değişerek çoğalması, sosyal hizmetlerin uygulama alanlarını arttırmakta ve sürekli modernleşmeyi gerektirmektedir.

Almanya’da 50’den fazla ülkeden yaklaşık 4 milyon müslüman yaşamaktadır ve bu müslüman nüfusun yaklaşık 2/3’si Almanya’da yaşayan Türklerden oluşmaktadır. Bu nedenle Almanya’da müslüman denilince akla çoğunlukla Türkler gelmektedir (Doğan, 2008). Bu sebeple Almanya’daki Türklerin gerek kendi iç dinamiklerinden gerekse devlet politikalarından dolayı yaşadıkları sorunlar Türkiye’yi yakından ilgilendirmekte ve etkilemektedir. Özellikle Almanya’da “korunmaya muhtaç çocuklar” konusunda yaşanan, devlet politikalarından ve uygulamalarından kaynaklanan sorunlar gerek uluslararası gerekse uluslar üstü alanda çok fazla tepkiye ve tartışmaya neden olmuştur. Sosyo-kültürel farklılıklar, Türkiye ile Almanya arasındaki mevzuat ve politikalar arasındaki farklılıklar, bu sorunların temel sebebini teşkil etmektedir.

2. SOSYAL HİZMET KAVRAMI VE SOSYAL HİZMETLERİN GELİŞİMİ

Sosyal hizmetler geniş anlamıyla, insanların sağlık ve iyilik halinin geliştirilmesinde; insanların kendilerine daha yeterli hale gelmelerinde, aile bağlarının güçlendirilmesinde; bireylerin, ailelerin, grupların veya toplulukların sosyal işlevlerini başarıyla yerine getirmelerinde yardımcı olmak amacıyla sosyal hizmet uzmanları ve diğer meslek mensupları tarafından gerçekleştirilen etkinlik ve programlar bütünü olarak tanımlanabilir (DDK, 2009, 3).

İnsanlar arasındaki yardımlaşma ve dayanışma temeline dayanan sosyal hizmetler kavramı uygulama olarak insanlık tarihi kadar eski olmakla birlikte, kurumsallaşmasının yeni refah devleti ve sosyal devlet oluşumlarının bir sonucu olduğu söylenebilir. Modern sosyal hizmetlerin işlevleri ve çalışma yöntemleri şu şekilde belirtilebilir (Seyyar, 2005):

- Etkin iletişim, danışmanlık, bilgilendirme, yönlendirme ve eşgüdüm
- Eğitim ve gelişim programları yapmak ve uygulamak
- Sosyal rehabilitasyon ve terapi
- Refakatçilik ve manevi destek
- Sosyal bakım

- Sosyal inceleme, araştırma
- Sosyal örgütlenme ve yönetim

Sosyal hizmetler bu işlevler ile sorunlu kişilerin sosyalleşmesine yardımcı olmak, sosyal sömürü ve istismarın önüne geçmek, yardıma ve bakıma muhtaçları rehabilite etmek amacını gütmektedir.

Çocukların korunması ve istismarın önlenmesi, pek çok uluslararası belge ve anlaşma ile de garanti alınmak istenmiştir. Bunlardan biri 2007 yılında yürürlüğe giren Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartıdır. Şartın 17. maddesi çocuk ve gençlerin sosyal, yasal ve ekonomik yönden korunması ile ilgili hükümler içermektedir. Avrupa Temel Haklar Bildirgesi'nin 24. maddesi ise “çocuklar, kendi iyilikleri için gereken korunma ve bakım hakkına sahiptir. Çocuklar, görüşlerini serbestçe açıklayabilirler...” demektedir.

20 Kasım 1959 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesinde, “bütün çocukların din, dil, renk, ırk ve cinsiyet ayrımı yapılmaksızın yasalar ve gerekli kurumların yardımı ile fiziksel, zihinsel, ruhsal, ahlaki ve toplumsal olarak sağlıklı koşullar altında özgür ve onuru zedelenmeden yetişmeleri sağlanmalıdır” denilmektedir (BM Çocuk Hakları Bildirgesi, 1959, md. 1-4.).

Avrupa Komisyonu'nun 2012 yılı Türkiye gelişme raporunda çocuk haklarına ilişkin olarak, eğitim, çocuk işçiliği ile mücadele, sağlık, idari kapasite ve koordinasyon dahil, bütün alanlarda çaba sarf edilmesini, çocuklar için daha fazla önleyici ve rehabilitasyon amaçlı tedbirler alınmasını gerekli görmüştür. Sosyal bakımdan korunmaya muhtaç ve/veya engelli kişiler ile ilgili olarak çok sınırlı ilerleme kaydedildiği, Ulaşılabilirlik Strateji Belgesi ve Ulusal Eylem Planının uygulaması sınırlı kaldığı belirtilmiştir (Avrupa Komisyonu İlerleme Raporu, 2012, 73).

3. TÜRKİYE'DE ÇOCUK SOSYAL HİZMETLERİ VE KORUNMAYA MUHTAÇ ÇOCUKLARA YÖNELİK POLİTİKALAR

“Çocuk” kavramı tarih boyunca toplumların yapılarına, kültürlerine, inançlarına, ekonomilerine göre değişen bir kavram olmuştur. BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre, **“ulusal yasalarca daha genç bir yaşta reşit sayılma hariç, 18 yaşın altındaki her insan çocuk sayılır”**. Çocuğun sağlığını, fizik ve psikolojik gelişimini olumsuz etkileyen hareket ya da davranışlar çocuk istismarı olarak adlandırılmaktadır (BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, 1994, 1).

3.1. Türkiye'de Çocuk Sosyal Hizmetlerin Kurumsallaşma Süreci

Sosyal hizmetlerin temelinde yatan yardımlaşma ve dayanışma fikri Türk toplumunun en belirgin karakteristik özelliğidir. Aslında Osmanlı'da hatta ondan önceki Türk devletlerinde bile aşevi imarethane, medrese şifahanelerin kurulmuş olması, fakir fukaranın gözetilmesi bir nevi sosyal hizmet örneği sayılabilir ancak sistematik ve modern bir şekilde uygulanmaya başlaması Osmanlı'nın son dönemlerine rastlamaktadır. Osmanlıda kimsesiz çocukların korunması, meslek sahibi edilmeleri ve sanayi hareketine yetiştirilmiş güç olmaları, onları suç ve kötü alışkanlıklardan korumak amacıyla 19. yy ortalarında ıslahhaneler kurulmaya başlanmıştır (Koç, 2007, 36).

Cumhuriyet döneminde bu konudaki hassasiyeti bilinen Kazım Karabekir Paşanın çocuk davamız dediği projesine göre yoksul ve bakımsız çocukların devlet himayesine alınarak, onları hayatta başarılı kılacak talim ve terbiyeleri ile fiziki ve ahlaki yönden desteklenmeleri sağlanacaktır (Karabekir, 1995, 3).

Cumhuriyetin ilk yıllarında daha çok savaşta kimsesiz kalmış ve bakıma muhtaç çocuklara yönelik olarak Darüleytam'ın kurulmasıyla başlayan kurumsallaşma süreci Atatürk tarafından 1926 yılında kurulan Himaye-i Etfal Cemiyeti (1983 yılında adı Çocuk Esirgeme Kurumu olarak değiştirilmiştir) ile önemli bir aşamaya gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin çocuklar için yaptığı önemli bir uygulama da çocuk koruma sisteminin en önemli parçası olan Darüleytamları Milli Eğitim'den alarak 1936 yılında kurulan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na bağlaması olmuştur (Çağlar, 1982, 1).

Türkiye'de korunmaya muhtaç çocuklar üzerine ilk yasal düzenleme 1949'da gerçekleştirilmiştir. 1983 yılında ilk kez çocuk mahkemeleri kurulmuştur (Tomanbay, 1991, 209-212). 2005 yılında kabul edilen **Çocuk Koruma Kanunu** ile, kanunun temel uygulayıcısı olan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın yanı sıra Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile yerel yönetimlere çocuğun korunması uygulamaları ile ilgili görevler verilmiştir. Türkiye'de koruyucu aile ve evlat edinme sistemine ilk kez V. Beş yıllık kalkınma planında ihtiyaç duyulduğu belirtilerek yer verilmiştir (Danışoğlu, 1999, 438).

Ailenin Korunması Hakkında Kanun ile aile içi şiddetin önüne geçilmesi, aile üyelerinin ve çocukların olumsuz etkilenmemesi amaçlanmıştır (Ailenin Korunması Hakkında Kanun, 1998, 1).

1982 Anayasasına 2010 yılında getirilen değişiklikle “Devlet her türlü şiddet ve istismara karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır” ifadesi eklenmiştir. Ayrıca “her çocuk korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek çıkarına aykırı olmadıkça anne ve babasıyla doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir” denilerek ailenin yanında bakım hizmetlerinin önemine dikkati çekmektedir (T.C. Anayasası, 1982, 41).

Türk Medeni Kanunu da korunmaya muhtaç çocuklar için pek çok düzenleme içermektedir. Bunlardan bazıları çocuğun kendi rızası olmadıkça evlatlık verilemeyeceği (308. md), ihmal, istismar ve kötü muamele hariç olmak kaydıyla evlat edinmede anne-baba rızası aranması (309. md.), çocuğun anne-babasının sözünü dinleme yükümlülüğü, onların rızası olmaksızın evi terk edemeyeceği ve yasal sebep olmadan onlardan ayıramayacağını (339. md.) hükme bağlamıştır. **Türk Ceza Kanununda** çocuğa karşı sorumlu olan kişilerin çocuğa kötü muamelesini, ihmal ve istismarını cezai müeyyideye bağlamıştır (Türk Ceza Kanunu, 2013). Ayrıca çocuğun dilendirilmesini, emeğinin sömürülmesini, kumar oynatılmasını, maddi ve manevi varlığına zarar verilmesini suç saymış ve ciddi hapis cezasını öngörmüştür.

3.2. Türkiye’de Çocuk Sosyal Hizmetlerin Önemi ve Örgütlenmesi

Çocukların refahına etki eden her konu aynı zamanda çocuğun üyesi bulunduğu bütün grupların, özellikle ailenin ve toplumun refahı ile ilgilidir. Çocuk refahı alanı bu bakımdan yalnız çocuk için değil uzun dönemde tüm toplumun refahı için kaynakların düzenlenmesinin bir bölümünü oluşturur (Koşar, 1992).

Çocuk ihmal ve istismarı kapsamlı bir olgu olmasına karşın çocuğa yönelik istismar kapsamında genel olarak fiziksel istismar kavramı ön plana çıkmaktadır. Bu konuda yapılan bir çalışmaya göre çocukların % 65.72’si anne ya da babası tarafından fiziksel istismara uğratılmaktadır (Aral, 1997, 199). Bu durum korunmaya muhtaç çocuk sayısının ne kadar ciddi boyutta olduğunun ve sosyal hizmetlerin bu alanda ne denli elzem olduğunun açık bir göstergesidir. Devletin toplumun geleceği olan çocuklar üzerinde itina ile durması onları koruyacak politika ve projeler üretmesi sosyal devlet olmanın yanı sıra kendi geleceğini imar etmenin bir yoludur. Son yıllarda özellikle gelişmekte olan ülkelerin konunun önemini daha iyi kavradıkları görülmektedir.

2011 yılına kadar bu konuda önemli bir rol üstlenen Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun kaldırılarak yerine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın (ASPB) kurulması önemli bir adımdır. Akabinde 2012 yılında Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun kabul edilmesiyle Bakanlık, tüm çocuk koruma politikalarının en önemli uygulayıcısı ve koordinatörü olmuştur.

Korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunması, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınması, toplumun adalet ve güvenlik ihtiyacının karşılanması amacıyla hazırlanan 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu 2005 yılında yürürlüğe girmiştir. Kanun'da, çocukların korunması ve desteklenmesi için 5 tür koruyucu ve destekleyici tedbir öngörülmüştür. Bu tedbirler ve ilgili oldukları kurumlar şunlardır (Çocuk Koruma Kanunu, 2013):

- Danışmanlık: Milli Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, yerel yönetimler
- Eğitim: Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- Bakım: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
- Sağlık: Sağlık Bakanlığı
- Barınma: Milli Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, yerel yönetimler.

3.3. Türkiye'de Korunmaya Muhtaç Çocuklara Yönelik Politika ve Uygulamalar

Korunmaya muhtaç çocuk, Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun 1. maddesinde şu şekilde tanımlanmıştır: " beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsi güvenlikleri tehlikede olup;

- Ana ve/veya babasız
- Ana ve/veya babası belli olmayan,
- Ana ve/veya babası tarafından terkedilen,
- Ana veya babası tarafından ihmal edilip; fuhuş, dilencilik, alkollü içkileri veya uyuşturucu maddeleri kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere ve kötü alışkanlıklara karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuk (SHÇEK Kanunu, 1983, 1/b).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın korunmaya muhtaç çocuklara yönelik politikalarını 3 grupta toplamak mümkündür. Bunlar; Evlat edindirme, koruma altına alma ve rehabilitasyon hizmetleridir. Korunmaya muhtaç çocuklara yönelik olarak Türkiye ve Almanya arasındaki politika farklılıklarını görmek açısından bu üç uygulamayı yakından incelemek gerekmektedir.

3.3.1. Evlat Edindirme

Ülkemizde evlat edinme iki şekilde olmaktadır. Birincisi, korunma altındaki bir çocuğun evlat edinilmesidir. Burada evlat edinilecek çocuğun en az bir yıl boyunca evlat edinen tarafından bakılması ve bu süreç içinde izlenmesi söz konusudur. Diğer bir evlat edinme yöntemi kişilerarası anlaşma yolu ile olmaktadır. Burada da aynı şekilde Aile Mahkemesine, bulunmadığı durumlarda ise Asliye Hukuk Mahkemesine başvuru yapılmaktadır. Hâkim tarafından kurumdan evlat edinen hakkında araştırma yapılması istenmektedir. Bu yönde olumlu rapor hazırlanması durumunda küçük, "geçici bakım sözleşmesi" ile yeni evlat edinenin evine yerleştirilir. (www.çocukhizmetleri.gov.tr, 2013).

Türk Medeni Kanununda evlat edinme şartları şu şekilde belirtilmiştir:

- Evlilerde 30 yaşını doldurmak ve en az beş yıldır evli bulunmak
- Evlat edinilen çocuk ile aralarında en az 15, en fazla 40 yaş fark olmak
- Küçüğün evlat edinen tarafından en az 1 yıldır bakılıyor olması
- Evlat edinmenin küçüğün yararına olması

Türkiye ile Almanya arasındaki evlat edinme şartları arasındaki en belirgin özellik, evli olmayanlar birlikte evlat edinemezler hükmüdür. Türk Medeni Kanunu'na göre "gizlilik" hükmü gereği evlat edinme ile ilgili kayıtlar ve belgeler mahkeme kararı olmadıkça veya evlatlık istemedikçe açıklanamaz (www.mevzuat.gov.tr, 2013). Türkiye'de Medeni Kanun, evlilik birliğini "kadın ile erkek arasında gerçekleşir" diyerek şüpheye yer bırakmayacak şekilde vurgulamıştır. Hayat ortaklığını düzenleyen başka bir kanun bulunmadığı için Alman Hukukundaki 'farklı evlilik' (Aliudzurehe) düzenlemesi gibi bir uygulama hukukumuzda bulunmamaktadır. Türk hukuk tarihinde hiçbir zaman eşcinselliği yasaklayan veya cezalandıran bir düzenlemeye gidilmemiş olmakla birlikte Türk toplum yapısına ve genel ahlaka aykırı kabul edilmektedir (Avery, 1997, 109).

3.3.2. Koruma Altına Alma

Koruma altına almada asıl amaç kendi ailesi ile birlikte yaşamını sürdürmesi mümkün olmayan çocuklara, kendileri için uzun süreli bakım modeline karar verinceye kadar geçecek sürede, sıcak ve güvenli bir aile ortamı sunmaktır. Koruyucu aile yanına yerleştirilen çocuklar; öz ailesi bulunan ancak öz ailesince bir süre için bakılamayan, çeşitli nedenlerle evlat edindirilme şansını tümüyle yitirmiş olan, durumunun koruyucu aile yanına yerleştirilmeye uygun olduğu belirlenen çocuklardır. Çocuk Koruma Kanunu'nun 5. maddesine göre; "Koruyucu ve destekleyici tedbirler, çocuğun öncelikle kendi aile ortamında korunmasını sağlamaya yönelik danışmanlık, eğitim, sağlık, bakım ve barınma konularında alınacak tedbirlerdir" (5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu, 2005).

Koruyucu aile Komisyonu tarafından bir aileye en fazla üç çocuk verilebilir. Kardeşlerin aynı aile yanına yerleştirilmesi mümkün değilse birbirleriyle görüştürebilecek aileler yanına yerleştirilmeleri esastır. Hangi çocuğun hangi koruyucu aileye verileceği, çocuğun geri alınıp alınmayacağı, koruyucu aile statüsünün iptal edilmesi, çocuğun koruyucu aileyle birlikte yurtdışına çıkması gibi konularda karar alma yetkisi, illerde il/ilçe müdürünün başkanlığındaki sosyal çalışma görevlilerinden oluşan **Koruyucu Aile Komisyonu**'na aittir (Koruyucu Aile Yönetmeliği, 2012, 11).

Koruyucu Aile Yönetmeliği'ne göre koruyucu ailenin,

- a) Türk vatandaşı olması ve Türkiye'de sürekli ikamet etmesi,
- b) 25-65 yaş aralığında bulunması,
- c) En az ilkokul düzeyinde eğitim almış olması,
- d) Düzenli gelire sahip olması gerekmektedir.

Başvuru sahipleri evliyseler eşleriyle birlikte, koruyucu aile olmak üzere yerleşim yerlerindeki il veya ilçe çocuk hizmetleri müdürlüklerine başvurabilirler. Koruma altına alınacak çocuk için öncelikle akraba, komşu gibi yakın çevresinden uygun bulunanlara koruyucu aile olmaları yönünde teklifte bulunulur. Koruyucu aile olmak üzere il veya ilçe müdürlüklerine başvuran kişilere hizmetin esasları ve işleyişi ile yerleştirilecek çocukların özellikleri hakkında bilgi verilerek ilk görüşme yapılır, uygun görülen kişi veya eşlerle ilk görüşme formu doldurularak yazılı başvuru alınır. Başvurusu kabul edilenler hakkında kişilik özellikleri, evlilik ve sosyal ilişkileri, tek başına yaşayıp yaşamadığı, yaşantısının genel kabul

görmüş toplum değerlerine uygun olup olmadığı, çocuk yetiştirme konusundaki yeterliliği, yaşları, diğer aile üyelerinin bu konudaki düşünceleri, iş ve ekonomik koşulları dikkate alınarak sosyal inceleme yapılır. (www.koruyucuile.gov.tr/tr, 2013).

Ailelere baktıkları her çocuk için yaş grubu ve öğrenim durumuna göre aylık belirli bir miktar ödenek verilmektedir. Bunun dışında çocuğun okula giderken kullandığı ulaşım ücreti, aylık harçlığı, yılda iki defa olmak üzere giyim ve kırtasiye masrafları, sınav, harç, kayıt ücretleri, etüt, yaz okulu ve bunlara ilişkin her türlü ücretler, dersane, kurslar... vb. masrafları devlet tarafından karşılanmaktadır.

Koruyucu ailenin yükümlülüklerini yerine getirmemesi, çocukla koruyucu aile arasındaki sağlıklı iletişimin kurulamaması, koruyucu ailenin, çocuğu istismar ettiğinin tespit edilmesi, çocuk için hizmetten beklenen yararın gerçekleşmediğinin yapılan izlemelerde tespit edilmesi, çocuğun koruyucu yerleştirilme nedeninin ortadan kalkması, koruyucu ailenin her hangi bir nedenle hizmet vermekten vazgeçmesi durumlarında Komisyon çocuğu geri almaya karar verebilir. Bu takdirde yeni bir uygulama planı oluşturulur. Görevli meslek elemanı tarafından bu plan uygulanır ve çocuk hazır olduğunda bir tutanakla aileden geri alınır.

Ülkemizde koruyucu aile sayısı henüz istenilen seviyede olmadığından koruma altına alma genellikle devletin kurumlarına yerleştirme olarak algılanmaktadır. Burada en çok eleştirilen nokta çocukların kalabalık kurumlarda, aile sıcaklığı ve şefkatinden uzakta barınmaları, sevgiden yoksun olmalarıdır. Bu durumu önlemek için alternatif projeler üretilmektedir. Çocuk evleri projeleri ile çocuklar 6-7 kişilik gruplar halinde apartmanlarda dairelere yerleştirilmiştir. Ne yazık ki bu da istenilen sonuca götürmemiş çocukların apartman dairelerinde sıkışıp kalmasına neden olmuştur. Bu nedenle devlet, koruyucu aile sayısını arttırarak çocukların gerçek bir aile ortamında büyümelerini sağlamaya çalışmaktadır.

3.3.3. Rehabilitasyon ve Danışmanlık Hizmetleri

Türkiye’de sosyal refahın geliştirilmesi, yoksullukla mücadele ve muhtaç durumda olanlara yönelik çeşitli sosyal hizmet faaliyetleri yürütmek görevi daha verimli, etkili ve kaliteli hizmet vermek amacıyla büyük ölçüde yerel yönetimlere devredilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun üçüncü bölümünde belediyelerin görevleri arasında, sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak yer almaktadır (5216 Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 2004, 3). Belediyeler bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksekokullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yaparlar. 5393 sayılı Belediye Kanunun 60. maddesine göre, dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürllülere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar belediye bütçesinden karşılanmaktadır (5393 Sayılı Belediye Kanunu, 2005, 60).

4. ALMANYA’DA ÇOCUK SOSYAL HİZMETLER VE KORUNMAYA MUHTAÇ ÇOCUKLARA YÖNELİK POLİTİKALAR

Bir topluluğun veya ülkenin sosyal hizmetlerini şekillendiren öğeler büyük ölçüde o toplumun dini yapısı ve inanışları ile yakından ilgilidir. Bu dini inanış ve kurallar çoğunlukla bir toplumun yaşayışını şekillendirmiş, bir ülkenin politikalarının temelini oluşturmuştur.

Almanya’da ortak bir değer olarak kabul edilen “yurttaşlık hukuku” ile hayırseverlik, sosyal dayanışma için bir dinsel görev olarak yürütülmeye başlanmış, çocuğun korunup kollanması, yurttaşlık hukukunda bir “resmi vesayet kurumu” şekline dönüştürülmüştür. Bunun bir kamu görevi olarak yürütülmesine yönelik kurumlar ve politikalar oluşturulmuştur. Bu işlevin, dini

kurumlara ve din görevlilerine bırakılmayarak bizzat devlet eliyle gerçekleştirilmesi sosyal hizmet kavramını ortaya çıkarmıştır (Tarimeri, 2010).

4.1. Avrupa’da Çocuk Sosyal Hizmetlerin Gelişimi

Sosyal hizmetlerin ilk temsilcileri çoğunlukla hayırseverler, iyilikseverler, din ve toplum önderleri olmuşlardır. Sosyal hizmet mesleği, Orta Çağ döneminde Hristiyan Batı dünyasında, dini gereklere dayalı olarak kentler veya devletçe yapılan çeşitli sosyal yardımlarla meslek örgütleri çerçevesinde yapılan yardımlaşmalardan oluşmuştur (Dilik, 1992, 14-20).

Kızılçelik’e göre sosyal hizmetler, 19. yüzyılın egemen sınıfı olarak ortaya çıkan ve 20. yüzyılda tarih sahnesindeki yerini iyiden iyiye sağlamlaştıran burjuva sınıfının ideolojisi olan liberalizmi meşrulaştırma amacı taşımaktadır (Kızılçelik, 2002, 8-35). Sosyal çalışma, özünde insana yardım konusundaki uygulamaların bilimsel bir temele oturmasıyla kimlik kazanmıştır. Sosyal hizmetler, bütün insanların daha iyi yaşam koşulları için psikolojik işlevselliğin etkili bir seviyeye ulaşmasını ve etkili sosyal değişimleri gerçekleştirmeleri amacıyla insanlara yardım eden uygulamalı bir bilimdir (Barker 1999; akt. Duyan, 2010, 7-8).

1630’lu yıllarda Paris nüfusunun dörtte birinin dilencilerden oluştuğu, Hollanda ve İsviçre’nin dilenci kaynadığı bilinmektedir (Huberman, 1991, 113). 17.yy feodal sisteminde sosyal tabakalar arasındaki uçurumun bir neticesi olarak kendilerini güvende hissetmeyen zenginler dilenci ve çocuk suçlu avına çıkmışlardır (Tanilli, 2000, 109). Sanayi devrimiyle birlikte ortaya çıkan yeni ekonomik düzen zengin ile fakir arasındaki ayrımı daha belirgin hale getirmiştir. 20. yüzyıl’ın büyük devrimleri, demokratikleşme, refah devleti gibi olguların bu sanayileşme ile gündeme geldiği söylenebilir (Şaylan, 1994, 46). Bunlara ek olarak 19. yy kıta Avrupası’nın yaşadığı kıtlık, savaşlar ve sıkıntıların da etkisiyle, toplumsal hayatı düzenlemek, gelir adaletsizliğini gidermek, sosyal ve ekonomik yaraları sarmak için sosyal refah hizmetleri geliştirilmiştir (Kongar, 1972, 185).

20. yüzyılda gençlik hareketleri Almanya’da sosyal hizmetlere özel bir katkı yapmıştır. Gençlik hizmeti, Alman gençlik hareketi tarafından oluşturulurken Alman çocuk yuvaları da kadın hareketinin bir kazanımı olarak ortaya çıkmıştır. Almanya’da çocuk yuvaları geleneksel olarak sosyal eğitimin bir bölümü olarak görülmektedir (Wolfgang, 1991, 25-27). Gönüllü sosyal kuruluşların Alman Federal Cumhuriyeti’nin sosyal görevlerini devralmasıyla birlikte Federal Sosyal Güvenlik Yasası (Federal Sosyal Yardım Yasası, 1961), Çocuk ve Gençlik Yardım Yasası (KJHG, 1961) ve bunun bir uzantısı olarak Federal Anayasa Mahkemesi’nin kararıyla (1967) gönüllü kuruluşlara devlet tarafından sosyal hizmet faaliyetlerine destek verilmiştir.

4.2.Almanya’da Çocuk Sosyal Hizmetlerin Örgütlenmesi, Bakanlık ve İlgili Kuruluşlar

Alman Anayasası’na göre “evlilik ve aile devlet düzeninin özel koruması altındadır” (Federal Almanya Anayasası, 1949, md. 6/1). Yine aynı maddede belirtildiği üzere velilerin iradesine aykırı olarak çocukları ailelerinden ayırmanın ancak yasalara dayanarak ve velilerin yükümlülüklerini yerine getirmemeleri veya başka nedenlerle çocukların bakımsız kalmaları durumunda olabilmektedir. Alman Medeni Kanunu da bu konuda düzenleme içermektedir. Buna göre, “çocuk himaye altına alınırken çocuğun ve ailesinin dini inancına ve dünya görüşüne riayet edilmelidir” (Alman Medeni Kanunu, 1900, md. 1801).

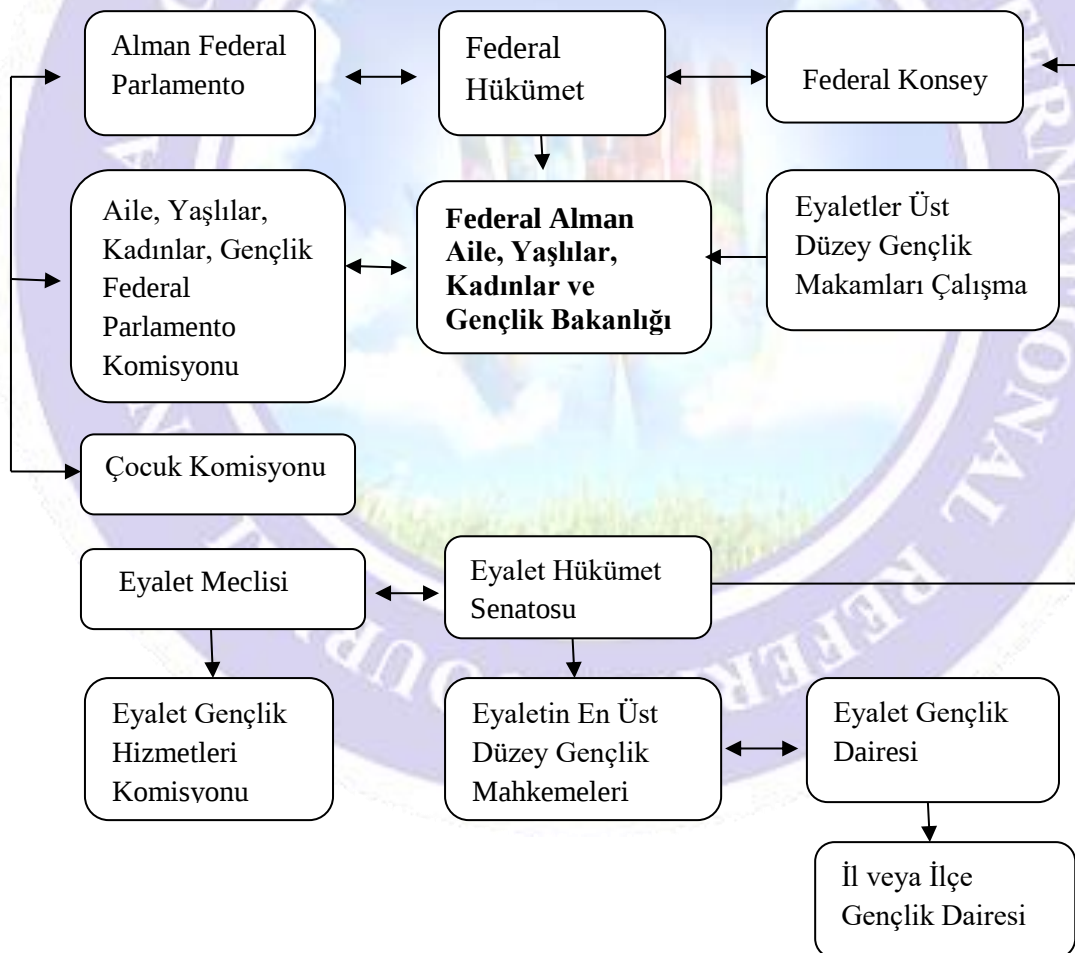
Yaklaşık olarak 82 milyon insanın yaşadığı Almanya, Avrupa Birliği ülkeleri arasında en yüksek nüfusa sahip modern ve dünyaya açık bir ülkedir. Federal Almanya’da yaşayan 25 yaş altı çocuk ve gençlerin yaklaşık % 27’si göç kökenli ailelerin çocuklarıdır (Federal İstatistik Ofisi, 2013).

Türkiye’deki Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na karşılık olarak Almanya’da; Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı (Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend) bulunmaktadır. Bu Bakanlık "Çocuk ve Gençlik Yardım Yasası" (SGB VIII), Gençlik Koruma Yasası’na ve BM Çocuk Hakları sözleşmesine göre çalışmalarını yürütmektedir. Aktif ve etkin çocuk koruma için, riskleri önlemek ve müdahale etmek, çocuk ve gençlerin özellikle cinsel şiddet ve sömürden korunması için politikalar üretmek ve uygulamakla yetkilidir. Çocuk ve ergenleri uç eğilimlere karşı korunmaları için projeler üretmek ve desteklemekle görevlidir (www.bmfsfj.de/BMFSFJ/, 2013).

4.2.1. Resmi Çocuk ve Gençlik Örgütlenmeleri

Federal Almanya Cumhuriyetinde çocuk ve gençlik hizmetlerinin yapılanması özerk ve resmi çocuk ve gençlik hizmetleri olmak üzere iki biçimde olmaktadır. Federasyon eyalet ve belediyeler bünyesinde bulunan sosyal yardım kuruluşları uluslararası gençlik çalışmaları Alman Ulusal Komitesi'ne bağlıdır. Resmi çocuk ve gençlik hizmetleri aşağıdaki şekilde yapılanmıştır.

Şekil 2: Federal Almanya Cumhuriyetinde Çocuk ve Gençlik Hizmetlerinin İdari Yapılanması

Kaynak: www.kinder-jugendhilfe.info/tr, 2013

4.2.1.1. Alman Gençlik Dairelerinin Hukuksal Yapısı ve Yetkileri

Alman yasalarına göre anne- babaların çocuklarını yetiştirme ve eğitime hakkı anayasal güvence altındadır. Şiddet, istismar, ilgisizlik, ebeveynin ruhsal ve fiziksel yetersizliği gibi nedenlerle kısıtlanabilmektedir (SGB VIII, 1961, 8/a ve 42/b). Almanya’da bu konuda yetkili olan yerel kurum Gençlik Daireleri (Jugendamt) dir. Alman Medeni Kanunu’na göre, anne veya baba velayet hakkından doğan hak ve sorumluluklarını “çocuğun iyiliği” için kullanamadıkları veya kullanmadıkları takdirde ve bundan dolayı “çocuğun iyiliğinin” tehlike altına girmesi durumunda velayet, mahkeme kararıyla yetkili Gençlik Dairesine devredilebilmektedir (Bürgerliches Gesetzbuch, 2013).

Şekil 3: Gençlik Dairelerinin Yapılanması

Gençlik Hizmetleri Komisyonunun 2/5’i gençlik birlikleri, sosyal yardım birlikleri, din toplulukları ve derneklerden oluşurken geri kalan kısmı yerel meclislerin temsilcilerinden oluşmaktadır. Komisyon eğitim yardımı, evlat edindirme, çocukların koruma altına alınması gibi görevleri üstlenmektedir. Ayrıca gençlere ve ailelerine yönelik danışmanlık yapmak, gençlik hizmetlerinin geliştirilmesi için önerilerde bulunmak, gençlik hizmetlerinin planlanması ve özerk gençlik hizmetlerini teşvik etmek görevleri de bulunmaktadır (www.kinder-jugend hilfe, 2013).

4.2.1.2. Alman Gençlik Dairelerinin Uygulamaları ve Göçmen Kökenli Çocuklara Etkisi

Alman Federal Anayasasının 9. maddesi, velilerin iradesine aykırı olarak çocukları ailelerinden ayırmak, ancak bir yasaya dayanarak ve velilerin yükümlülüklerini yerine getirmemeleri veya başka nedenlerle çocukların bakımsız kalmaları durumunda olanaklıdır” demektedir (Alman Federal Anayasası, 1949, 9).

Alman Gençlik Daireleri, Sosyal Hizmet Kanunu (SGB VIII)’nun 42. maddesine dayanarak hukuken belirsiz bir kavram olan “çocuğun selameti” adına acil durumlarda çocuk ve gençleri ailelerinden uzaklaştırabilmektedirler. Şiddet ya da suistimal tehlikesi altında gördükleri çocukları ya doğrudan insiyatif kullanarak ya da çocuğun isteği üzerine ‘resmi himaye’ altına almaktadırlar. Bu dairelerin koruma altına aldıkları çocukların sayıları her geçen yıl artmakla birlikte 2011 yılında

4.2.2. Özerk Çocuk ve Gençlik Hizmetleri

Almanya’da ülke çapında çocuk ve gençlik hizmetlerini yürüten dernek ve kurumlar 1951 yılından beri Federal Çocuklar ve Gençler Koruma Çalışma Topluluğu (BAJ) bulunmaktadır (www.Bag.juggendschutz.de, 2013). Alman Gençlik Dairesi denilen vesayet kurumu ile işbirliği içinde olan pek çok sendika ve örgüt bulunmaktadır. Katoliklerin örgütü Critas 1897’de, Protestanların örgütü Diakonas Werk 1848’de kurulmuştur. Musevilerin de örgütü bulunmaktadır ancak İslamiyet halen resmi bir din olarak tanınmadığı için Türk vatandaşlarına yönelik bir örgütlenme resmi olarak bulunmamaktadır (Tarimeri, 2010).

2008 yılı rakamlarına göre Almanya’da yaşayan halkın % 62’si Hristiyan, % 3,9’u Müslüman, % 1’i ise Yahudi’dir (Alman Federal İstatistik Ofisi, 2013). Almanya’ya gelen Türkler Müslüman nüfusun 2/3’sini oluşturmaktadır. Dolayısıyla Almanya’da Müslümanlar denince akla büyük oranda Türkler gelmektedir. Almanya’da resmen kabul edilmiş bir devlet dini yoktur, Anayasa devletin tarafsızlığını ve cemaatlerin özerkliğini belirtmiştir.

5.TÜRKİYE VE ALMANYA’NIN KORUNMAYA MUHTAÇ ÇOCUK POLİTİKALARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Modern sosyal sistemlerin gelişim hızı toplumsal sorunların artış hızının gerisinde kalmakta, farklı beşeri, sosyo kültürel yapı ve ilişkiler, sorunların şeklini değiştirmekte ve kendine özel çözümler gerektirmektedir. Geleceğin büyükleri, bireyleri olan çocuklar söz konusu olduğunda konu daha bir stratejik boyut kazanmaktadır. Geleceği planlamak, çocukların sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesini sağlamak, çocukların muhtaç hale gelmesini önlemek, uzun vadeli planlarla sorunları yönetmek ve politikalar geliştirmek devletlerin en önemli görevidir.

Almanya’da çocuk ve gençlik hizmetlerinde daha çok yerelleşme görülmektedir. Eyaletlerde, il ve ilçelerde hatta belediyesi olmayan daha küçük yerleşim yerlerinde bile çocuk ve gençlik örgütlenmeleri görülmektedir. Türkiye’de ise merkezi örgütlenmenin güçlü yapısı belirgin bir şekilde kendini göstermektedir. Bununla birlikte 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 14. Maddesinde ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunun 7. Maddesinde sosyal hizmetlerde bulunmak ve yardım yapmak veya yaptırmak belediyelerin görevleri arasında sayılmıştır. Buna göre, büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000’in üzerindeki belediyelere, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açma zorunluluğu getirilmiştir. Çocuk konusunun hassasiyeti sebebiyle merkezi yönetimin çekinceli yaklaşımına rağmen 2005 yılından bu yana sosyal hizmetler özellikle de çocuk koruma hizmetlerinde yerel düzeyde örgütlenme yaygınlaşmaya başlamıştır.

Türkiye’deki sistemin aksine Almanya’da çocuk koruma hizmetlerinde gençlik dairelerinin keyfi uygulamaları dikkati çekmektedir. Gençlik Daireleri, yasal düzenlemelere rağmen bazı boşluklardan yararlanarak veya yasaların kendilerine tanıdığı geniş yetkileri keyfi kullanarak çalışabilmektedir. Örneğin, VIII. Sosyal Kanun Kitabının 37. Maddesinde belirtildiğine göre, gençlik dairesi çocuğu ailesinden almak yerine öncelikle çocuk ile annesi ve babası arasındaki sorunları çözme yoluna gitmek zorundadır ve çocuk bakıcı aileye verilmiş olsa dahi, asıl aile ile bakıcı ailenin çocuğun iyiliği için ortak hareket etmeleri zorunludur. Ancak ebeveynler uygulamada tam tersi bir durumla karşılaşabilmektedir. Gençlik Dairesi yetkilileri bazen ailenin yaşadığı olumsuz çevre koşullarını, bazen de ailelerin çocuklarına uyguladığı disiplin yöntemlerini sebep göstererek çocuğa el koyma, ailesinden uzaklaştırma yoluna gidebilmektedir. Bununla birlikte kültürel farklılıkların dikkate alınmaması, özellikle göçmen ailelerine yönelik olarak izlenen politikalar uluslararası ve uluslararası alanda tepkilere neden olmuştur. Türkiye’de ise bir çocuğun koruma altına alınması daha belirgin ihmal, suistimal ve sömürü sebeplerine bağlanmıştır. Aileleri tarafından bakılamadığı gerekçesiyle kurumlara bırakılan veya sokağa terkedilen çocukların yanı sıra, taciz, ölümcül darp, cana kast, ölüm riski gibi ağır sebeplerle çocuklar ailelerinden alınarak kurumlara veya koruyucu ailelerin yanına yerleştirilmektedir.

Alman Federal Anayasası devletin laik olduğunu belirtmekle birlikte cemaatlerin özerkliğini kabul etmiş ve tüm dinleri tanıma yoluna gitmiştir. Bilhassa kiliselere verilen geniş yetkiler onlara sosyal hizmetlerin her alanında, hastanelerde, hapishanelerde, okullarda ve yurtlarda çok geniş bir hareket alanı sağlamıştır. Türkiye’de 1996 yılından sonra sivil toplum kuruluşlarına, vakıflara ve derneklere çocuk evi açma hakkı verilmeye başlanmıştır.

6. SONUÇ

Sosyal transferlerin yoksulluk üzerindeki etkilerini inceleyen bir araştırmada sosyal yardım hizmetlerinin verimlilik ve etkinlikten yoksun olmasının en önemli nedeni sosyal hizmetlerin dağınıklığı, kurumlar arası işbirliği eksikliği ve muhtaçlıkla ilgili tam bir tanımın yapılmaması olarak gösterilmiştir (Şeker, 2000, 174). Bu nedenlere, sosyal hizmet politikalarının bireysel çözümler üretmeye elvermemesi ve yardım konusunun suistimal edilmeye açık bir kavram oluşu da eklenebilir.

2012 yılı itibariyle Gençlik Daireleri'nin el koyup Hristiyan ailelere veya kilise yurtlarına yerleştirdiği Türk çocukların sayısı 4 bin civarındadır. Bu haksız uygulamaları sona erdirmek amacıyla Yurtdışı Türkler Başkanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın işbirliğiyle çalışmalar başlatılmıştır. Burada amaç Avrupa'da çeşitli kurumlar oluşturarak muhtaç durumdaki Türk çocuklarının barındırılması ve Avrupa'da yaşayan Türk aileler arasındaki koruyucu aile uygulamalarının yaygınlaştırılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda 4-5 Temmuz 2012 tarihinde Ankara'da "Gençlik Daireleri ve Türk Aileleri Çalıştayı" düzenlenmiştir. Çalıştaya Almanya, Belçika, Hollanda ve Avusturya'dan konuyla ilgili uzmanlar katılmış, olaylar tüm boyutlarıyla ele alınmış ve bu dört ülke özelinde incelenerek raporlanmıştır (Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı Faaliyet Raporu, 2012, 28).

Koruyucu Aile yanına yerleştirme kararının çocuğun yararına olması gerekmektedir. Çocuğun gereksinimleri ile koruyucu aile adayının kültürü, bilgi, görgü ve yetenekleri göz önünde bulundurularak yerleştirmenin yapılması, çocuğun yüksek yararının sağlanmasında en uygun yöntemdir.

Gençlik dairelerinde çalışan Türkiye kökenli uzman sayısının artırılması büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda Almanya'daki Türk ailelerin koruyucu aile konusunda bilinçlenmeleri ve eğitilmeleri amacıyla Sosyal Hizmet Ataşelikleri kurulması yönünde çalışmalar başlatılmıştır. 2000 yılından beri yürürlüğe giren uygulamaya göre Almanya'da doğan yabancı ebeveynlerin çocukları doğrudan Alman vatandaşı olarak kaydedilmektedir. Bu uygulama, koruma altına alınan Türk ailelerin çocuklarının istatistiksel olarak tam bilinmemesine ve diğer yabancı çocuklar arasında kaybolmasına ve takibinin zorlaşmasına neden olmaktadır. Alman Sosyal Güvenlik Yasasının 8. Kitabının 9. maddesine göre "göçmen asıllıdır" diye bir bilgi resmi istatistiklerde görülmemektedir.

Alman Vatandaşlık Kanunu'na göre 2000 yılından sonra Almanya'da doğan çocukların büyük bir kısmı hem Alman hem de Türk vatandaşdır. Bu çocuklar sonradan seçim yapma yükümlülüğünde olmalarına karşılık, en az 18 yaşına kadar çifte vatandaş durumundadır. Alman kanunlarına göre Alman makamları, velayetin alınması söz konusu olan çifte vatandaşlığı olan çocukları, Alman vatandaşlığını esas alarak, Türkiye'nin Başkonsolosluklarına bildirmemektedirler (TBMM İnceleme Raporu, 2013, 10-11). Avrupa Komisyonunun tavsiye niteliği taşıyan bir kararında özel hayata ve aile hayatına saygıya ve özellikle kişisel verilerin korunmasına ilişkin olarak Türkiye'nin, ulusal mevzuatını AB müktesebatı ile uyumlu hale getirmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu bağlamda Türkiye'nin tam bağımsız bir veri koruma ve denetleme birimi kurması gerekmektedir (Avrupa Komisyonu İlerleme Raporu, 2012, 75).

Alman Gençlik Dairesi tarafından alınan Türk çocukların, yabancı ailelere verilmesi, onların kültürlerinden, din ve dillerinden koparılması çok fazla trajediye ve tepkiye neden olmaktadır. Bunu önlemenin bir yolu da Almanya'da yaşayan Türk vatandaşları içerisinde koruyucu aile sayısını arttırmaktır.

Türklerin ve Türk makamlarının kuracağı gençlik merkezleri ile zararlı alışkanlıklardan, çeşitli grup ve örgütlerden koruma, gençleri sanata, spora, bilime ve faydalı olabilecekleri ilgi alanlarına yönlendirmek konusunda destek sağlanmalıdır. Ayrıca, kurulacak diyalog merkezleri ile Türk gençlerin yaşadığı kültür karmaşası nedeniyle aileleriyle yaşadıkları problemlere çözüm üretmek, aralarında köprü olabilmek için rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilecek diyalog merkezleri kurulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aktay, Yasin. (2006). “Sosyal Devlet”, Sosyal Politikalar Dergisi, Sayı:1
- Akyüz, E. (1999). Cumhuriyet Döneminde Çocuk Hukukundaki Gelişmeler, 2. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi, Edt:Bekir ONUR, Ankara: ÇOKAUM Yayınları.
- Aral, N.(1997). Fiziksel İstismar ve Çocuk, Ankara, Tekışık Veb Ofset Tesisleri
- Avery, P. (1997). Sociolegal Control of Homosexuality, New York: Edited by West/Green.
- Campanhawen, AxelFrhr. Von (2008) “Almanya’da Devlet ve Kilise”, Göttingen Üniversitesi <http://www.konrad.org.tr/index.php?id=554> E.T. 15.10.2013
- Çağlar, D. (1982). “Atatürk ve Cumhuriyet Devrinde Korunmaya Muhtaç Çocuklara Sağlanan Bakım ve Öğretim Olanakları”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 15 (2)
- Danışoğlu, E. (1999). Kalkınma Planlarında Çocukla İlgili Devlet Politikaları, 2. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi. Der: B. ONUR, Ankara, ÇOKAUM Yayınları.
- Dilik, S. (1992). Sosyal Güvenlik, Ankara, Ankara Üniversitesi Yayını.
- Doğan, R. (2008) “AB Sürecinde Dini Kurumlar ve Din Eğitimi: Almanya Modeli”, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Sayı.II, www.dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/37/114473406pdf. Erişim Tarihi:15.11.2013
- DDK Araştırma İnceleme Raporu (2009) s. 3 www.tccb.gov.tr/ddk/ddk29.pdf Erişim Tarihi: 14.11.2013
- Duyan, V. (2010). Sosyal Hizmet Mesleği: Temelleri, Yaklaşımları Müdahale Yöntemleri, Ankara, Aydınlar Matbaacılık
- Huberman, L. (1991). Feodal Toplumdan 20. Yüzyıla, Çev: Murat Belge, İstanbul, İletişim Yayınları.
- Karabekir, K. (1995). Çocuk Davamız, Yayına Haz: Faruk ÖZERENGÜN, İstanbul, Emre Yayınları, Cilt: 1-2
- Kızılçelik, S. (2002). Sefaletin Sosyolojisi, Ankara, Anı Yayınları.
- Koç, B. (2007). “Osmanlı Islahhanelerinin İşlevlerine İlişkin Bazı Görüşler”, Gazi Antep Üniversitesi SBE Dergisi, 6 (2)
- Kongar, E. (1972). Sosyal Çalışmaya Giriş, Ankara, Sosyal Bilimler Derneği Yayınları
- Koşar, N. G. (1992). “Sosyal Hizmetlerde Aile ve Çocuk Refahı Alanı”, Ankara
- Küçükömer, İ. (2002) Düzenin Yabancılaşması, İstanbul: Bağlam Yayınları
- Röthel, Proxis-Kommentar (2005) BGB, Saarbrücken
- Seyyar, A. (2005). Almanya’da Sosyal Hizmet Eğitiminin Özellikleri, Sosyal Siyaset Konferansları, Prof. Dr. Turan Yazgan’a Armağan, İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, 49. Kitap http://www.sosyalsiyaset.net/documents/almanyada_sosyal_hizmetler_egitimi.htm Erişim Tarihi: 06.10.2013

Şaylan, G. (1994). Değişim, Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi, Ankara: İmge Yayınevi.

Tanilli, S. (2000). Yüzyılların Gerçeği ve Mirası, İnsanlık Tarihine Giriş, IV. Cilt, İstanbul, Say Yayınları.

TC. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı Faaliyet Raporu (2012) s. 28 <http://www.ytb.gov.tr/images/genel/yayınlar/faaliyet-raporları/2012-faaliyet-raporu-pdf>. Erişim Tarihi: 14.11.20

Tarımeri, N. (2010). “Türkiye’de Sosyal Hizmet Çocuk ve Gençlik Hukuku Üzerine Bir Söyleşi”, İzmir-Urla <http://www.sosyalhizmetuzmani.org/nihattarimeri2.html> Erişim Tarihi: 09.10.2013

Wolfgang, M. C. (1991). Almanya’da Sosyal Hizmetlerin Tarihi, Çev:İlhan Tomanbay, Ankara: Selvi Yayınları.

İnternet Adresleri

Alman Medeni Kanunu (BGB) (1900) <http://www.gesetze-im-internet.de/bgb/index.html> Erişim Tarihi: 21.10.2013

Alman Federal İstatistik Ofisi (2013) <http://www.destatis.de/bevoelkanun/pyramide/statischesBundesamt> Erişim Tarihi: 23.11.2013

Almanya, Hollanda ve Belçika Gençlik Dairelerinin Türkiye Kökenli Çocuklara Yönelik Uygulamalarına İlişkin TBMM İnceleme Raporu, (2013) http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2013/raporlar/cocuklara_yonelik_uygulamalara_iliskin_komisyon_raporu.pdf Erişim Tarihi: 10.10.2013

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Hizmetlerine İlişkin Genelge (2012) http://www.cocukhizmetleri.gov.tr/upload/cocukhizmetleri.gov.tr/mce/genelge/genelge_2012_15.pdf E.T:11.10.2013

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi (1994) Resmi Gazete, 22138 <http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/137-160.pdf> Erişim Tarihi: 10.11.2013

BM Çocuk Hakları Bildirgesi (1959, 20 Kasım) TBMM Çocuk Hakları İzleme Komitesi http://www.cocukhaklari.gov.tr/tr/content/show/25/birlesmis_milletler_cocuk_haklari_bildirisi.html Erişim Tarihi: 24.10.2013

Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu (Mülga) (1983) <http://eski.ihh.org.tr/409/> Erişim Tarihi: 25.10.2013

Çocuk Koruma Kanunu Merkezi Koordinasyonu (2013) <http://cocukkoruma.aile.gov.tr/tr/1799/Gorevlerimiz> Erişim Tarihi: 12.11.2013

Federal Çocuklar ve Gençleri Koruma Çalışma Topluluğu (BAJ), <http://www.bag.jugendschutz.de/tur.html> Erişim Tarihi: 15.10.2013

Federal Almanya Anayasası (1949) <http://www.adalet.gov.tr/duyurular/2011/eylül/anayasalar/ülke/pdf108-ALMANYA%20209-276.pdf>

“Eşcinsel Birlikteliklere Karşı Ayrımcılığın Sona Erdirilmesine Dair Kanun; Hayat Ortaklıkları”, 16.02.2001 <http://dipbt.bundestag.de/dip2/btd/14/045/1404545.pdf> Erişim Tarihi: 09.10.2013

SGB VIII (Alman Sosyal Güvenlik Kanunu) (1961) http://www.sozial_gesetzbuch-sgb.de/sgbviii/1.html Erişim Tarihi: 09.10.2013

KJHG (Kinder und Sozial Hilfe Gesetz- Çocuk ve Gençlik Hizmetleri Kanunu), (1961) http://www.cipcolumbus.org/uploads/7/0/3/3/7033486/child_and_youth_services_in_germany_0912.pdf Erişim Tarihi: 14.10.2013

LpartG (Sivil Ortaklık Yasası) (2009) <http://dejure.org/gesetze/LPartG/2.html> Erişim Tarihi: 05.11.2013

T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı Faaliyet Raporu (2012) <http://www.ytb.gov.tr/images/genel/yayinlar/faaliyet-raporlari/2012-faaliyet-raporu.pdf> Erişim Tarihi: 23.10.2013

4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu (2001, 8 Aralık) Resmi Gazete, 24607 <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.4721&sourceXmlSearch=&MevzuatIliski=0> Erişim Tarihi: 25.10.2013

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu (2004, 12 Ekim) Resmi Gazete, 25611 <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html> Erişim Tarihi: 27.10.2013

Koruyucu Aile Yönetmeliği (2012, 14 Ocak) Resmi Gazete, 28497 <http://www.koruyucuaille.gov.tr/tr/157/Koruyucu-Aile-Yonetmeliği> Erişim Tarihi: 20.0.2013

T.C. 1982 Anayasası http://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf Erişim Tarihi: 10.11.2013

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun (2012, 20 Mart), Resmi Gazete, 28239 <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/03/20120320-16.htm> E.T:12.11.2013

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu (2005, 15 Temmuz) T. C. Resmi Gazete, 25876 <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf> Erişim Tarihi: 23.10.2013

Sosyal Hizmetler Merkezleri Yönetmeliği (2013) <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/02/20130209-3.htm> E.T:14.11.2013

4419 Sayılı Korunmaya Muhtaç Çocukların Tespiti, İnceleme, Korunma Kararlarının Alınması ve Kaldırılmasına İlişkin Yönetmelik (1983, 28 Kasım) Resmi Gazete, 18235 <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4419&sourceXmlSearch=&MevzuatIliski=0> Erişim Tarihi: 25.11.2013

Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ile Özel Çocuk Klupleri Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelik (1996, 8 Ekim) Resmi Gazete, 22781 <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4428&sourceXmlSearch=&MevzuatIliski=0> Erişim Tarihi: 12.10.2013

Uluslararası Aile ve Sosyal Politikalar Zirvesi Bildirileri (2013) Yayına Haz: İrfan Çayboylu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, Sincan Matbaası

Uluslararası Gençlik Hizmetleri Bilgi Bankası (2008) Federal Almanya Cumhuriyeti, İJAB Godesberger Allee, 142-148, 53175 Bonn, https://www.dija.de/fileadmin/medien/downloads/L%C3%A4nder/Deuterkisch_JP.pdf Erişim Tarihi: 10.10.2013

www.cocukhizmetleri.gov.tr Erişim Tarihi: 25.10.2013

www.karin-jaekel.de/aktuelles/zaman-seriejugendamt.pdf Erişim Tarihi: 24.10.2013

Federal Almanya Cumhuriyetinde Çocuk ve Gençlik Hizmetlerinin Yapılanması <http://www.kinder-jugendhilfe.info/tr> Erişim Tarihi: 19.10.2013

AuswartigesAmt, wikipedia, StatistischesBundesamt, Eurostat Erişim Tarihi: 12.11.2013

<http://www.tatsachenueber.douischland.de/tr/toplum/inhaltsseiten/hintergrund/kiliseler-ve-dini-cemaatler.html?type=1>, Erişim Tarihi: 12.10.2013

05.07.2012 Tarihli Basın Açıklaması, <http://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2012/07/PD12-29-225.html> Erişim Tarihi:10.10.2013

